GMINA BRATIAN

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminy Bratian na lata 2026–2030

PROJEKT

Mszanowo, listopad 2026 r.

Strategia określa kierunki wsparcia mieszkańców, rodzin oraz lokalnych środowisk. Łączy diagnozę sytuacji społecznej z planem działań, rozwojem usług, zasadami finansowania i oceną rezultatów do 2030 roku.

Jej priorytetami są samodzielność osób potrzebujących wsparcia, bezpieczeństwo rodzin, ograniczanie wykluczenia oraz dostępne i skoordynowane usługi społeczne.

Spis treści

Spis treści

1 Założenia i podstawy strategii 5
1.1 Cel i okres realizacji 5
1.2 Podstawy prawne i struktura dokumentu 5
1.3 Ciągłość działań i powiązania z innymi dokumentami 5
1.4 Zasady planowania 6
2 Diagnoza sytuacji społecznej 7
2.1 Zakres diagnozy 7
2.2 Ludność i struktura wieku 7
2.3 Pomoc społeczna i sytuacja rodzin 7
2.4 Bezrobocie i potrzeby aktywizacji 9
2.5 Wnioski dla działań gminy 9
2.6 Rodzina oraz bezpieczeństwo jej członków 10
2.6.1 Wspieranie rodzin i dzieci 10
2.6.2 Wsparcie materialne i dostęp do edukacji 10
2.6.3 Przemoc domowa i uzależnienia 10
2.7 Edukacja i potrzeby rozwojowe dzieci 11
2.7.1 Sieć placówek i liczba uczniów 11
2.7.2 Pomoc psychologiczno-pedagogiczna 11
2.8 Samodzielność i dostęp do usług 12
2.8.1 Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami 12
2.8.2 Warunki mieszkaniowe i dojazd 12
2.9 Zasoby instytucjonalne i społeczne 13
2.10 Zmiany organizacyjne i kierunki rozwoju 14
2.10.1 Aktualizacja dotycząca opieki nad dziećmi w 2026 roku 14
2.10.2 Przekształcenie OPS w CUS i rozwój usług od 2027 roku 14
2.10.3 Wnioski do części strategicznej 14
2.11 Dodatkowe zasoby wsparcia rodziny i reintegracji 14
2.12 Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług 15
3 Prognoza zmian do 2030 roku 16
3.1 Przesłanki prognozy 16
3.2 Scenariusze realizacji 17
4 Wizja i cele strategiczne 17
5 Cel pierwszy Samodzielność i dostęp do opieki 18

5.1 Rozwój wsparcia w miejscu zamieszkania ... 18
5.2 Wsparcie opiekunów i bezpieczeństwo ... 18
5.3 Uczestnictwo i dostępność ... 19
5.4 Wskaźniki i oczekiwane wartości ... 19
6 Cel drugi Bezpieczna rodzina i rozwój dzieci ... 19
6.1 Wzmacnianie funkcji rodziny ... 19
6.2 Rozwój i dobrostan dzieci ... 20
6.3 Ochrona przed przemocą i uzależnieniami ... 20
6.4 Łączenie opieki i aktywności rodziców ... 20
6.5 Wskaźniki i oczekiwane wartości ... 20
7 Cel trzeci Aktywność i bezpieczeństwo socjalne ... 21
7.1 Indywidualna aktywizacja ... 21
7.2 Podstawowe potrzeby i przeciwdziałanie kryzysom ... 21
7.3 Stabilność mieszkaniowa ... 21
7.4 Wskaźniki i oczekiwane wartości ... 22
8 Cel czwarty Dostępne usługi i współpraca lokalna ... 22
8.1 Organizacja CUS i ciągłość obsługi ... 22
8.2 Dostępna informacja i współpraca ... 22
8.3 Aktywność mieszkańców i potencjał wykonawców ... 23
8.4 Jakość i trwałość usług ... 23
8.5 Wskaźniki i oczekiwane wartości ... 23
9 Usługi społeczne i zadania zlecane ... 23
9.1 Zakres usług objętych strategią ... 23
9.2 Zadania przewidziane do zlecania organizacjom ... 24
10 Realizacja i harmonogram ... 25
10.1 Odpowiedzialność ... 25
10.2 Harmonogram ... 25
10.3 Zarządzanie ryzykiem ... 25
11 Ramy finansowe ... 26
11.1 Źródła i zasady finansowania ... 26
11.2 Skala wydatków bazowych i budżet projektu ... 26
11.3 Powiązanie finansowania z celami ... 27
11.4 Nakłady finansowe i trwałość ... 27
12 Monitoring i ewaluacja ... 27

12.1 Zasady zbierania i oceny danych 27
12.2 Definicje wskaźników wymagających wspólnych reguł 28
12.3 Wskaźniki sytuacji społecznej 28
12.4 Raportowanie i aktualizacja 29
13 Źródła 29

1 Założenia i podstawy strategii

1.1 Cel i okres realizacji

Strategia stanowi podstawę planowania lokalnej polityki społecznej Gminy Bratian w latach 2026–2030. Obejmuje działania na rzecz całej wspólnoty, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin wymagających pomocy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Zakłada łączenie świadczeń i pracy socjalnej z usługami umożliwiającymi samodzielne funkcjonowanie, wychowanie dzieci, udział w życiu społecznym i podejmowanie aktywności zawodowej.

Poprzednia strategia obejmowała lata 2021–2025. Rok 2026 jest pierwszym rokiem okresu objętego nowym dokumentem: diagnoza uwzględnia działania i zmiany potwierdzone do czasu opracowania projektu.

1.2 Podstawy prawne i struktura dokumentu

Podstawę opracowania stanowią art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, ze zm.). Układ strategii obejmuje diagnozę wraz z oceną zdolności podmiotów ekonomii społecznej, prognozę, cele i kierunki działań, organizację realizacji, ramy finansowe oraz wskaźniki. W rozdziale 9 wskazano zakres usług i zadań planowanych do zlecania.

Przy realizacji stosuje się również ustawy: z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych; z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; z 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej; z 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej. Zadania szczegółowe prowadzi się zgodnie z przepisami właściwymi dla pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom, edukacji, opieki nad dziećmi do lat 3, rynku pracy, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa i finansów publicznych.

Projekt podlega konsultacjom zgodnie z obowiązującymi zasadami gminnymi oraz przekazaniu do zaopiniowania koordynatorowi do spraw opieki długoterminowej, zgodnie z art. 16b ust. 2a ustawy o pomocy społecznej. Wyniki tych czynności służą opracowaniu wersji przedstawianej Radzie Gminy. Strategia nie zastępuje programu usług społecznych CUS ani programów sektorowych wymaganych odrębnymi przepisami.

1.3 Ciągłość działań i powiązania z innymi dokumentami

Strategia zachowuje kierunki obecne w dokumencie na lata 2021–2025: ograniczanie ubóstwa, bezrobocia i bezdomności, wsparcie rodziny, profilaktykę, pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz współpracę lokalną. Obecna diagnoza uzasadnia ich kontynuację i rozwinięcie. Sprawozdania potwierdzają wykonywanie konkretnych zadań, sam brak uwag podczas monitoringu poprzedniej strategii nie stanowi oceny osiągnięcia wszystkich jej celów.

Dokument rozwija społeczny wymiar Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto Lubawskie na lata 2023–2030, przyjętej uchwałą nr XLIX/456/2023 z 18 maja 2023 r. Powiązania obejmują cel III dotyczący mieszkańców, cel IV odnoszący się do gospodarki i rynku pracy oraz cel V dotyczący przyjaznej gminy. Dostępność usług i dojazdu wiąże się również z przestrzenną spójnością gminy. Historyczna nazwa pozostaje w tytule dokumentu źródłowego.

W relacjach z powiatem podstawą współpracy są zadania PCPR, PUP i innych jednostek oraz kierunki strategii powiatowej na lata 2021–2026: wsparcie rodziny, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem i uczestnictwo seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Po udostępnieniu nowej strategii powiatowej koordynator strategii gminnej przeanalizuje potrzebę dostosowania działań. Nie zakłada się treści ani przyjęcia dokumentu pozostającego w opracowaniu.

Wdrażanie następuje w powiązaniu z gminnymi programami wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także programem usług społecznych. Projekt CUS stanowi instrument realizacji wybranych celów strategii, której zakres obejmuje również zadania pozaprojektowe i rok 2030.

1.4 Zasady planowania

Pomoc jest organizowana możliwie blisko miejsca zamieszkania, z uwzględnieniem wyborów i potrzeb odbiorcy, dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i cyfrowej oraz kosztów dojazdu. Obejmuje wczesną interwencję, ciągłość wsparcia i współpracę instytucji. Dane służące monitorowaniu pochodzą przede wszystkim z bieżącej pracy i sprawozdawczości.

2 Diagnoza sytuacji społecznej

2.1 Zakres diagnozy

Diagnoza przedstawia sytuację mieszkańców, rozpoznane potrzeby oraz zasoby służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Podstawowymi źródłami są sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej i oceny zasobów pomocy społecznej. W odpowiednich obszarach wykorzystano raporty o stanie gminy za lata 2022–2025, informacje oświatowe za lata szkolne 2021/2022–2025/2026, sprawozdania ze współpracy z organizacjami pozarządowymi za lata 2022–2025 oraz zestawienia Powiatowego Urzędu Pracy. Analizę uzupełniają wyniki badania ankietowego mieszkańców, warsztatu diagnostycznego oraz dane o lokalnych zasobach. Przy zestawieniach wskazano pochodzenie danych, w tym źródła podane w wykorzystanych materiałach diagnostycznych.

Do 31 grudnia 2025 r. jednostka funkcjonowała jako Gmina Nowe Miasto Lubawskie, a od 1 stycznia 2026 r. jako Gmina Bratian.

Perspektywę mieszkańców uwzględniono na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w marcu i kwietniu 2025 r. wśród 133 dorosłych osób oraz warsztatu diagnostycznego z 23 kwietnia 2025 r., w którym uczestniczyło około 20 przedstawicieli lokalnych instytucji i środowisk.

Źródło: badanie ankietowe mieszkańców, marzec–kwiecień 2025 r., N=133; warsztat diagnostyczny, 23 kwietnia 2025 r.

2.2 Ludność i struktura wieku

W latach 2020–2024 liczba mieszkańców wzrosła z 8 380 w 2020 r. do 8 443 w 2024 r., czyli o 63 osoby. Zmianom liczby mieszkańców towarzyszyły zmiany struktury wieku.

Wskaźnik	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	8 380	8 389	8 420	8 423	8 443
Wiek przedprodukcyjny	1 638	1 632	1 614	1 572	1 523
Wiek produkcyjny	5 391	5 392	5 379	5 379	5 425
Wiek poprodukcyjny	1 351	1 365	1 427	1 472	1 495

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane za lata 2020–2024.

W latach 2020–2024 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 115, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 144. Pomimo niewielkiego wzrostu ogólnej liczby mieszkańców następowało więc starzenie się ludności. W planowaniu usług należy uwzględnić zarówno potrzeby rodzin z dziećmi, jak i opiekę oraz aktywność społeczną starszych mieszkańców.

2.3 Pomoc społeczna i sytuacja rodzin

W 2025 r. pomocą społeczną objęto 368 rodzin, w których żyło 909 osób. Liczba osób w rodzinach obejmuje członków gospodarstw domowych objętych wsparciem. Odrębną kategorię stanowią osoby korzystające ze świadczeń na podstawie decyzji administracyjnych.

Zakres wsparcia	2022	2023	2024	2025
Rodziny korzystające z pomocy	422	395	384	368
Osoby w tych rodzinach	1213	993	902	909
Osoby korzystające ze świadczeń na podstawie decyzji	350	336	298	302

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok.

W latach 2022–2025 zmniejszała się liczba rodzin korzystających z pomocy. Jednocześnie w 2025 r. wzrosła względem poprzedniego roku liczba osób w tych rodzinach. Dane te nie uzasadniają więc twierdzenia o jednolitym spadku zapotrzebowania na wsparcie.

Powody udzielania pomocy w 2025 roku

Powód	Liczba rodzin
Niepełnosprawność	144
Bezrobocie	84
Długotrwała lub ciężka choroba	65
Potrzeba ochrony macierzyństwa	60
Ubóstwo	49
Przemoc domowa	30
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	26
Alkoholizm	17
Bezdomność	6

Źródło: Sprawozdanie z działalności OPS za 2025 rok.

Najczęściej odnotowywanym powodem udzielania pomocy była niepełnosprawność. Istotne miejsce zajmowały również bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba. Wsparcie finansowe powinno być łączone z pomocą w codziennym funkcjonowaniu, pracą socjalną oraz dostępem do poradnictwa i aktywizacji.

Ubóstwo odnotowano jako powód pomocy w 49 rodzinach. Jest to liczba rodzin ujętych w ewidencji pomocy społecznej z tej przyczyny, a nie liczba wszystkich rodzin o niskich dochodach w gminie. Przy planowaniu działań należy uwzględnić także koszty mieszkania, leczenia i opieki nad osobą zależną.

2.4 Bezrobocie i potrzeby aktywizacji

Zestawienia PUP pozwalają porównać sytuację mieszkańców Gminy Bratian w latach 2022–2025. Poniższe dane przedstawiają stan na 31 grudnia każdego roku.

Zarejestrowani bezrobotni	2022	2023	2024	2025
Ogółem	334	313	315	372
Kobiety	214	202	188	207
Długotrwale bezrobotni	167	158	163	188
Do 30 roku życia	105	92	97	98
Powyżej 50 roku życia	65	71	83	89
Bez kwalifikacji zawodowych	140	118	106	144
Osoby z niepełnosprawnościami	23	27	25	36
Z prawem do zasiłku	61	74	67	66

Źródło: PUP w Nowym Mieście Lubawskim, Struktura bezrobocia z podziałem na gminy powiatu nowomiejskiego, zestawienia na koniec 2022, 2023, 2024 i 2025 r.; kolumna gmina wiejska Nowe Miasto Lubawskie.

Po spadku w 2023 r. i niewielkiej zmianie w 2024 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła w 2025 r. do 372 osób. Było to o 57 osób, czyli o 18,1%, więcej niż rok wcześniej. Zmiana liczby zarejestrowanych nie przesądza o przyczynach pogorszenia sytuacji poszczególnych osób.

Na koniec 2025 r. kobiety stanowiły 55,6% zarejestrowanych bezrobotnych, osoby długotrwale bezrobotne 50,5%, a osoby bez kwalifikacji zawodowych 38,7%. W ciągu całego analizowanego okresu rosła liczba bezrobotnych powyżej 50. roku życia: z 65 do 89 osób.

W rejestrze znajdowało się także 91 osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia oraz 71 kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Dane te przemawiają za uwzględnieniem opieki nad dziećmi w planowaniu dostępności działań aktywizacyjnych. Nie oznaczają, że obowiązki opiekuńcze były jedyną przyczyną pozostawania bez pracy.

Kategorie wymienione w tabeli nakładają się na siebie. Jedna osoba może być jednocześnie długotrwale bezrobotna, mieć ponad 50 lat i nie posiadać kwalifikacji zawodowych.

2.5 Wnioski dla działań gminy

Zasadne jest łączenie pracy socjalnej z doradztwem zawodowym i wsparciem w zdobywaniu umiejętności, przy współpracy z PUP. Szczególnego uwzględnienia wymagają osoby długotrwale bezrobotne, starsze osoby w wieku aktywności zawodowej oraz osoby z niepełnosprawnościami. Warunki uczestnictwa powinny uwzględniać możliwość dojazdu i obowiązki rodzinne.

2.6 Rodzina oraz bezpieczeństwo jej członków

2.6.1 Wspieranie rodzin i dzieci

W 2025 r. jeden asystent rodziny pracował z 19 rodzinami przeżywającymi trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w których wychowywało się 43 małoletnich dzieci, w tym 2 dzieci z niepełnosprawnościami. W 18 rodzinach odnotowano bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w 5 problem uzależnień, w 6 niepełnosprawność członka rodziny, a w jednej przemoc. Problemy te mogły współwystępować.

Asystent zakończył pracę z 8 rodzinami, w tym z 2 z powodu osiągnięcia celów. Pozostałe zakończenia wiązały się ze zmianą miejsca zamieszkania (3), brakiem współpracy (2) lub objęciem inną formą pomocy (1). Liczby wszystkich zakończonych przypadków nie należy utożsamiać z osiągnięciem celów pracy.

Gmina współfinansowała pobyt 23 dzieci w pieczy zastępczej: 17 w rodzinach zastępczych i 6 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wydatki na ten cel wyniosły 398 109,07 zł. Dane odnoszą się do współfinansowania w ciągu 2025 r.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2025 rok; Sprawozdanie z działalności OPS za 2025 rok.

Potrzebne jest kontynuowanie pracy z rodzinami w ich środowisku, rozwijanie kompetencji rodzicielskich oraz zapewnianie dzieciom i rodzicom dostępu do specjalistów. Współpraca OPS, szkół, PCPR, poradni psychologiczno-pedagogicznej i kuratorów stanowi zaplecze dla wczesnego rozpoznawania trudności i skoordynowanej pomocy.

2.6.2 Wsparcie materialne i dostęp do edukacji

W roku szkolnym 2025/2026 gmina wypłaciła stypendia szkolne 40 uczniom w okresie wrzesień–grudzień 2025 r. oraz 29 uczniom w okresie styczeń–czerwiec 2026 r. Kwoty wyniosły odpowiednio 21 150 zł i 17 400 zł. Liczby odnoszą się do dwóch okresów przyznawania pomocy i nie są sumowane jako liczba różnych uczniów.

Dostęp do nauki wspiera dowożenie uczniów, w tym do placówek specjalnych poza gminą, oraz zwrot kosztów dowozu przez rodziców. Przy organizowaniu dodatkowych zajęć i pomocy specjalistycznej należy uwzględniać także możliwość dojazdu po zakończeniu lekcji.

Źródło: informacja oświatowa za 2025/2026.

2.6.3 Przemoc domowa i uzależnienia

W 2025 r. przemoc domowa stanowiła powód udzielenia pomocy 30 rodzinom, a alkoholizm 17 rodzinom. Sprawozdanie OPS podaje także działania grup diagnostyczno-pomocowych dotyczące 34 rodzin oraz 96 spotkań tych grup. Są to różne zakresy ewidencji i nie należy traktować liczby 30 i 34 rodzin jako tego samego wskaźnika.

Lokalne wsparcie obejmowało pracę Zespołu Interdyscyplinarnego, działania komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i poradnictwo w Punkcie Konsultacyjnym. Rozwój tego obszaru powinien uwzględniać szybką pomoc osobom doznającym przemocy, dostęp do specjalistów, profilaktykę oraz współpracę służb.

Źródło: Sprawozdanie z działalności OPS za 2025 rok.

2.7 Edukacja i potrzeby rozwojowe dzieci

2.7.1 Sieć placówek i liczba uczniów

W roku szkolnym 2025/2026 na terenie Gminy działało sześć szkół podstawowych, w tym pięć prowadzonych przez Gminę oraz Społeczna Szkoła Podstawowa w Tylicach. Wychowanie przedszkolne zapewniały przedszkola, oddziały przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego, w tym Niepubliczne Przedszkole „Magiczna Akademia” w Radomnie.

Rok szkolny	Uczniowie szkół podstawowych	Oddziały szkół podstawowych	Dzieci w wychowaniu przedszkolnym
2021/2022	668	45	256
2022/2023	650	44	296
2023/2024	622	45	282
2024/2025	653	48	287
2025/2026	662	50	270

Źródło: informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2021/2022–2025/2026, części „Stan organizacji szkół”; dane SIO. Liczby obejmują placówki ujęte w zestawieniach, w tym szkołę społeczną i przedszkole niepubliczne.

Liczba uczniów szkół podstawowych po spadku do 622 w roku 2023/2024 wzrosła do 662 w roku 2025/2026. W tym ostatnim roku do różnych form wychowania przedszkolnego uczęszczało 270 dzieci, o 17 mniej niż rok wcześniej. Zmiany te wskazują na potrzebę dostosowywania organizacji opieki i zajęć do liczebności poszczególnych roczników.

2.7.2 Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Zestawienie dla pięciu szkół prowadzonych przez gminę za rok 2025/2026 wykazuje 92 uczniów z opiniami poradni oraz 344 uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej bez orzeczeń i opinii. W poprzednim roku wartości te wynosiły odpowiednio 54 i 369. Dane pokazują znaczącą rolę pomocy dostępnej w szkole również bez formalnego orzeczenia. Zestawienia te nie obejmują szkoły społecznej w Tylicach.

Wsparcie realizowali pedagog specjalny, pedagog szkolny, logopeda i psycholog. W informacji za 2025/2026 wskazano również wczesne wspomaganie rozwoju pięciorga dzieci. Dla strategii istotne są wczesne rozpoznawanie trudności, współpraca z rodzicami i poradnią oraz powiązanie pomocy szkolnej z usługami dla rodzin rozwijanymi w CUS.

Źródło: informacje oświatowe za 2024/2025 i 2025/2026.

2.8 Samodzielność i dostęp do usług

2.8.1 Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Gmina posiada doświadczenie w organizowaniu pomocy w miejscu zamieszkania, asystencji osobistej, teleopieki i wsparcia opiekunów. Formy te odpowiadają na różne potrzeby i mogą być wykorzystywane przez te same osoby lub rodziny.

Forma wsparcia w 2025 roku	Zakres
Usługi opiekuńcze	13 osób; 6 090 godzin
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 osoba
Asystencja osobista	44 osoby; 5 829 godzin
Opieka wytchnieniowa	9 opiekunów; 1 055 godzin
Teleopieka w programie Korpus Wsparcia Seniorów	11 seniorów

Źródło: Sprawozdanie z działalności OPS za 2025 rok. Liczby odbiorców nie stanowią rozłącznych grup.

Usługi opiekuńcze realizowała Spółdzielnia Socjalna „Pomocni" z Działdowa. Współpraca ta jest przykładem wykorzystania podmiotu ekonomii społecznej w świadczeniu usług na rzecz mieszkańców. W raporcie o stanie gminy wskazano również, że na koniec 2025 r. 9 mieszkańców przebywało w domach pomocy społecznej.

W badaniu ankietowym mieszkańców respondenci wskazywali m.in. starzenie się społeczeństwa, stan zdrowia i samotność jako problemy lokalne. Uzasadnia to rozwijanie usług środowiskowych oraz działań umożliwiających kontakty społeczne i udział w życiu miejscowości. Wsparcie opiekunów powinno towarzyszyć pomocy kierowanej bezpośrednio do osób zależnych.

Źródło: Raport o stanie gminy za 2025 rok, (pobyt w DPS); badanie ankietowe mieszkańców, marzec–kwiecień 2025 r., N=133 (opinie respondentów).

2.8.2 Warunki mieszkaniowe i dojazd

Na koniec 2025 r. zasób gminny obejmował 31 mieszkań o powierzchni 1 296 m² w 16 budynkach. Raport o stanie gminy wskazuje brak lokali socjalnych i pomieszczeń tymczasowych. Zaległości czynszowe wynosiły około 110 tys. zł. Zasób ten wymaga uwzględnienia w planowaniu pomocy rodzinom w kryzysie mieszkaniowym, razem ze wsparciem w utrzymaniu lokalu i regulowaniu zobowiązań. Według stanu na 31 października 2026 r. na mieszkania socjalne oczekiwało 8 rodzin.

Rozproszenie miejsc zamieszkania wymaga uwzględniania dojazdu przy organizacji usług. Sama dostępność świadczenia w jednej miejscowości nie zapewnia możliwości korzystania z niego wszystkim zainteresowanym. W projekcie CUS przewidziano transport indywidualny jako usługę uzupełniającą wsparcie osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Źródło: Raport o stanie gminy za 2025 rok; wniosek o dofinansowanie projektu CUS z 14 września 2026 r. Liczba rodzin oczekujących: informacja Dyrektora OPS.

2.9 Zasoby instytucjonalne i społeczne

Instytucje i organizacje społeczne

Zaplecze lokalnej polityki społecznej tworzą Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe, Centrum Kultury, Zespół Interdyscyplinarny oraz organizacje społeczne. Współpraca obejmuje również instytucje powiatowe, zwłaszcza PCPR i PUP, a także ochronę zdrowia, Policję i kuratorów.

Według sprawozdania z realizacji programu współpracy na 31 grudnia 2025 r. siedzibę w gminie miało 46 organizacji pozarządowych. Wśród nich znajdowało się 21 stowarzyszeń wpisanych do KRS, w tym 10 OSP, jedna fundacja, sześć klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych, 14 kół gospodyń wiejskich oraz cztery stowarzyszenia zwykłe. Rok wcześniej wykaz obejmował 44 organizacje.

Źródło: sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za 2024 r., oraz za 2025 r.; Sprawozdanie z działalności OPS za 2025 r.

Współpraca z organizacjami w latach 2022–2025

Rok	Organizacje uczestniczące w konkursach	Złożone oferty	Zadania zlecone w konkursach
2022	12	20	20
2023	14	19	18
2024	13	20	20
2025	16	23	20

Źródło: sprawozdania z realizacji programów współpracy za lata 2022–2025. Zestawienie dotyczy konkursów; nie obejmuje zadań zleconych w trybie pozakonkursowym.

W 2025 r. organizacje prowadziły m.in. usługi opiekuńcze, zajęcia dla seniorów, działania sportowe i profilaktyczne oraz wypoczynek dzieci. Projekt Stowarzyszenia Klub Seniorów obejmował 40 seniorów, a projekt Stowarzyszenia Wspierającego Rozwój Wsi Jamielnik 20 seniorów. OSP w Tylicach zorganizowała obóz letni dla 22 członków młodzieżowej drużyny pożarniczej. KGW PustkoFanki prowadziło działania integracyjne i szkolenie z pierwszej pomocy.

Gmina wspierała organizacje również przez udostępnianie pomieszczeń, świetlic i boisk, doradztwo oraz informowanie o możliwościach finansowania. Działania te tworzą zaplecze dla integracji mieszkańców, aktywności seniorów i profilaktyki kierowanej do dzieci i młodzieży.

Źródło: sprawozdanie z realizacji programu współpracy za 2025 r.

Planowanie nowych usług wymaga uwzględnienia dostępności wykonawców. W 2024 r. nie wpłynęły oferty w dwóch konkursach na asystencję osobistą i jednym na opiekę wytchnieniową. Rozwój współpracy powinien obejmować rozpoznanie możliwości organizacji i wsparcie ich przygotowania do świadczenia usług.

Źródło: sprawozdanie z realizacji programu współpracy za 2024 r.

2.10 Zmiany organizacyjne i kierunki rozwoju

2.10.1 Aktualizacja dotycząca opieki nad dziećmi w 2026 roku

Publiczny Żłobek w Jamielniku przyjmuje dzieci od 1 września 2026 r. Uruchomienie placówki poszerzyło dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 i może ułatwiać rodzicom łączenie obowiązków rodzinnych z pracą zawodową.

Źródło: informacja Dyrektora OPS Gminy Bratian.

2.10.2 Przekształcenie OPS w CUS i rozwój usług od 2027 roku

Z dniem 1 stycznia 2027 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Bratian przekształca się w Centrum Usług Społecznych. Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projekt CUS obejmuje okres od 1 października 2026 r. do 30 września 2029 r., natomiast rozpoczęcie realizacji usług w ramach projektu zaplanowano na 1 kwietnia 2027 r. Termin przekształcenia jednostki i termin rozpoczęcia usług projektowych są zatem odrębne.

Zakres projektu obejmuje rozwój usług opiekuńczych, asystencji osobistej i specjalistycznych usług opiekuńczych, uzupełnionych transportem i usługą „złotej rączki". Dla rodzin zaplanowano treningi kompetencji, wsparcie rozwoju dzieci, konsultacje i działania profilaktyczne. Przewidziano także diagnostykę psychofizyczną 180 dzieci z klas I–III szkół podstawowych.

Źródło: wniosek o dofinansowanie projektu CUS z 14 września 2026 r.

2.10.3 Wnioski do części strategicznej

Zestawienie danych wskazuje na potrzebę rozwijania pomocy w codziennym funkcjonowaniu, wsparcia rodzin i aktywizacji społeczno-zawodowej. Szczególnego znaczenia nabierają skoordynowane usługi dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów i ich opiekunów oraz wczesna pomoc rodzinom przeżywającym trudności. Dane oświatowe wskazują ponadto na znaczenie dostępnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a sprawozdania ze współpracy z organizacjami potwierdzają lokalne zasoby do prowadzenia działań integracyjnych i profilaktycznych.

W kolejnych latach należy liczyć się z utrzymaniem zapotrzebowania na opiekę środowiskową. Przemawiają za tym zmiany struktury wieku oraz znaczenie problemów zdrowotnych wśród powodów udzielania pomocy. Wzrost bezrobocia w 2025 r. uzasadnia dalsze monitorowanie rynku pracy i gotowość do dostosowania działań aktywizacyjnych.

Projekt CUS zapewnia możliwość poszerzenia usług, lecz okres strategii obejmuje również 2030 r. Planowanie finansowania i organizacji wsparcia powinno zatem uwzględniać ciągłość usług po zakończeniu projektu. Cele i wskaźniki strategii należy przypisać do konkretnych potrzeb, a następnie uzgodnić z realizatorami.

2.11 Dodatkowe zasoby wsparcia rodziny i reintegracji

Dokumentacja wspierania rodziny wskazuje Klub Integracji Społecznej w Mszanowie jako zasób reintegracji społecznej i zawodowej oraz wsparcia rodzin. Wskazuje również punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, pomoc dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w Punkcie Konultacyjnym, pomoc psychologiczną i poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Zasoby te należy powiązać z ofertą CUS, tak aby mieszkańcy mogli korzystać z istniejących form pomocy i uzupełniających usług projektu. W tabelach dotyczących

wspierania rodziny wskazano brak utworzonych placówek wsparcia dziennego, przy prowadzeniu szkolnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych z profilaktyką. Uzasadnia to ocenę potrzeb w zakresie stałego wsparcia dzieci poza lekcjami, bez utożsamiania zajęć szkolnych z odrębną placówką.

Sprawozdanie OPS za 2025 r. potwierdza realizację projektu Klubu Integracji Społecznej w partnerstwie ze Spółdzielnią Socjalną Humanus. Wsparciem aktywizacji społecznej i zawodowej, stażami lub kursami objęto 20 osób. Jest to udokumentowany przykład współpracy z podmiotem ekonomii społecznej w reintegracji. Kontynuacja lub rozszerzenie współpracy wymaga odrębnych uzgodnień.

Źródło: sprawozdanie OPS za 2025 r.

2.12 Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług

Ocena zdolności wykonawczych wynika z dotychczasowej realizacji zadań, zakresu działalności organizacji oraz wyników konkursów. Liczba 46 organizacji opisuje lokalne zasoby społeczne, a nie liczbę podmiotów gotowych do realizowania każdej usługi. Zdolność do realizacji usług opiekuńczych potwierdza współpraca ze Spółdzielnią Socjalną „Pomocni" z Działdowa; zdolność do działań integracyjnych i profilaktycznych potwierdzają wykonane zadania organizacji lokalnych.

Najsilniej udokumentowany jest potencjał w zakresie integracji seniorów, aktywności mieszkańców, sportu i wypoczynku dzieci. Możliwość zwiększenia skali specjalistycznej opieki, asystencji, transportu i wsparcia rodzin wymaga zapewnienia odpowiednio wykwalifikowanej kadry, zastępstw, dojazdu oraz stabilnych warunków finansowania. Brak ofert w konkursach na asystencję i opiekę wytchnieniową w 2024 r. uzasadnia przygotowanie procedury zastępczej i wczesne rozpoznanie rynku wykonawców.

Obszar usług według art. 2 ust. 1 ustawy o CUS	Ocena zdolności i sposób wykorzystania potencjału
Polityka prorodzinna i wspieranie rodziny — pkt 1–2	Doświadczenie w wypoczynku, profilaktyce i działaniach dla rodzin. Usługi terapeutyczne i specjalistyczne wymagają potwierdzenia kwalifikacji oraz dostępnej liczby godzin.
System pieczy zastępczej — pkt 3	Współpraca gminy z PCPR. Wkład gminy obejmuje pracę z rodziną i współfinansowanie pobytu dzieci.
Pomoc społeczna i wsparcie osób z niepełnosprawnościami — pkt 4 i 6	Potwierdzona realizacja opieki przez spółdzielnię socjalną spoza gminy. Rozszerzenie asystencji, opieki wytchnieniowej i usług specjalistycznych wymaga zapewnienia wykonawców i ciągłości obsady.
Promocja i ochrona zdrowia — pkt 5	Doświadczenie w edukacji, pierwszej pomocy i profilaktyce. Diagnostyka oraz świadczenia wymagające uprawnień są powierzane wyłącznie uprawnionym wykonawcom; sama aktywność NGO nie potwierdza zdolności medycznej.
Edukacja publiczna — pkt 7	Organizacje uzupełniają pracę placówek poprzez zajęcia i wypoczynek. Pomoc specjalistyczna wymaga kadry i współpracy ze szkołami oraz poradnią.
Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja — pkt 8 i 14	Potwierdzona współpraca OPS i Spółdzielni Socjalnej Humanus przy projekcie KIS w 2025 r. Możliwa jest kontynuacja wykorzystania doświadczeń KIS oraz współpraca z PUP, PCPR i PES.

Obszar usług według art. 2 ust. 1 ustawy o CUS	Ocena zdolności i sposób wykorzystania potencjału
Kultura, kultura fizyczna i turystyka — pkt 9–10	Potwierdzone doświadczenie stowarzyszeń, klubów sportowych i KGW. Możliwe rozwijanie dostępnych zajęć, integracji i wypoczynku, także dla osób z dodatkowymi potrzebami.
Aktywność obywatelska — pkt 11	Zasoby KGW, stowarzyszeń, OSP i seniorów pozwalają rozwijać inicjatywy lokalne i wolontariat, przy wsparciu organizatora społeczności lokalnej.
Mieszkalnictwo — pkt 12	Podstawowa odpowiedzialność pozostaje po stronie gminy. Organizacje mogą wspierać osoby w kryzysie i prowadzić poradnictwo; nie potwierdzono ich zdolności do zapewniania lokali.
Ochrona środowiska — pkt 13	Możliwy udział w edukacji i inicjatywach sąsiedzkich powiązanych z integracją. Nie planuje się odrębnej specjalistycznej usługi środowiskowej w ramach tej strategii.

Wniosek: istnieją realne zasoby do kontynuacji części usług i działań społecznych, lecz wzrost ich skali wymaga łączenia potencjału lokalnego i ponadlokalnego. Przed zleceniem zadania gmina lub CUS sprawdza status prawny podmiotu, zakres działalności, doświadczenie, kwalifikacje, bazę, dostępność i zasady zastępstw. Ocenę aktualizuje się co najmniej raz w roku oraz po konkursie bez ofert. Rozpoznanie wykonawców i rozmowy z organizacjami nie wymagają ponownego prowadzenia ankiet wśród mieszkańców. Ocena potencjału nie stanowi deklaracji realizacji usług w imieniu wskazanych organizacji.

Źródła oceny: sprawozdania z programu współpracy z NGO za lata 2022–2025; sprawozdanie OPS za 2025 r.; wykaz instytucji i podmiotów współpracujących; wniosek CUS.

3 Prognoza zmian do 2030 roku

3.1 Przesłanki prognozy

Prognoza ma charakter jakościowy i scenariuszowy. Opiera się na zmianach demograficznych z lat 2020–2024, danych pomocy społecznej i PUP z lat 2022–2025, informacjach oświatowych oraz zaplanowanym rozwoju usług. Nie jest numeryczną prognozą GUS ani przewidywaniem liczby świadczeniobiorców. Jej zadaniem jest wskazanie prawdopodobnego kierunku potrzeb i odpowiedzi gminy.

Obszar	Przewidywana zmiana do 2030 roku	Konsekwencja dla działań
Wiek i samodzielność	Utrzymanie presji na rozwój opieki wynikającej ze wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym i problemów zdrowotnych.	Więcej dostępnych usług w domu, asystencji, wsparcia opiekunów i możliwości udziału seniorów w życiu lokalnym.
Rodzina i dzieci	Utrzymanie zapotrzebowania na pomoc wychowawczą i specjalistyczną; zmiany liczebności roczników będą różnicować potrzeby placówek.	Wczesne wsparcie, współpraca szkół i CUS, elastyczna organizacja zajęć oraz monitorowanie obciążenia asystenta rodziny.

Obszar	Przewidywana zmiana do 2030 roku	Konsekwencja dla działań
Rynek pracy	Możliwe wahania bezrobocia; utrzymywanie się barier osób długotrwale bezrobotnych, 50+ i z obowiązkami opiekuńczymi.	Łączenie pracy socjalnej z instrumentami PUP, dostępem do opieki nad dziećmi i dojazdem.
Mieszkanie i koszty życia	Utrzymanie potrzeb rodzin oczekujących na lokal i zagrożonych zadłużeniem.	Wczesna praca z zadłużeniem, dostęp do świadczeń mieszkaniowych i planowanie zasobu gminnego.
Dostęp do usług	CUS i żłobek poszerzą ofertę; lepsza informacja może ujawnić potrzeby dotąd niezgłaszane.	Monitorowanie także oczekiwania i niezaspokojonych potrzeb, a nie wyłącznie liczby osób obsłużonych.
Finansowanie i kadry	Wzrost kosztów jednostkowych może ograniczać liczbę godzin; koniec projektu CUS nastąpi przed końcem strategii.	Coroczna aktualizacja kosztów i przygotowanie ciągłości usług na IV kwartał 2029 r. i 2030 r.

3.2 Scenariusze realizacji

Scenariusz podstawowy zakłada uruchomienie CUS od 1 stycznia 2027 r., rozpoczęcie usług projektowych od 1 kwietnia 2027 r., utrzymanie zadań ustawowych i stopniowy rozwój współpracy. Gmina dopasowuje zakres świadczeń do rozpoznanych potrzeb i dostępnych zasobów, a w 2028 r. podejmuje przygotowania do finansowania usług po projekcie.

Scenariusz zwiększonego zapotrzebowania obejmuje wzrost liczby osób wymagających opieki, pogorszenie sytuacji na rynku pracy lub ujawnienie większej liczby rodzin potrzebujących pomocy. Odpowiedzią jest aktualizacja oceny potrzeb, kierowanie dodatkowych środków do obszarów największego zagrożenia i uzgadnianie wsparcia z powiatem. Wzrost liczby zgłoszeń przemocy lub korzystających z poradnictwa wymaga oceny, czy wynika z pogorszenia sytuacji, czy z lepszej dostępności pomocy.

Scenariusz ograniczonej dostępności wykonawców lub środków zakłada trudności w konkursach, wzrost cen albo opóźnienie finansowania. Gmina zapewnia realizację obowiązków ustawowych, przygotowuje zgodne z prawem rozwiązania zastępcze i etapuje dodatkowe działania. Ograniczenie oferty projektowej nie może samo w sobie prowadzić do przerwania pomocy należnej na podstawie odrębnych przepisów.

4 Wizja i cele strategiczne

Wizja na 2030 rok: mieszkańcy Gminy Bratian mają dostęp do pomocy odpowiadającej ich sytuacji, rodziny otrzymują wsparcie przed pogłębieniem trudności, a osoby wymagające opieki mogą możliwie długo i bezpiecznie funkcjonować w swoim środowisku. Aktywność społeczna i zawodowa jest wspierana przez współpracujące instytucje i organizacje.

Cel główny: poprawa samodzielności, bezpieczeństwa i uczestnictwa społecznego mieszkańców poprzez skoordynowane wsparcie rodzin oraz rozwój dostępnych usług społecznych.

Cel strategiczny	Przesłanki diagnozy	Oczekiwana zmiana
1. Samodzielność i dostęp do opieki	Starzenie się ludności; niepełnosprawność w 144 rodzinach korzystających z pomocy; doświadczenie w opiece domowej.	Lepsze zaspokojenie potrzeb opiekuńczych i odciążenie opiekunów.
2. Bezpieczna rodzina i rozwój dzieci	19 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; 23 dzieci współfinansowanych w pieczy; potrzeby szkolne i przeciwdziałanie przemocy.	Wcześniejsza pomoc, większa dostępność wsparcia specjalistycznego i poprawa funkcjonowania rodzin.
3. Aktywność i bezpieczeństwo socjalne	372 bezrobotnych; 188 długotrwale; pomoc z powodu ubóstwa i bezdomności; 8 rodzin oczekujących na lokal.	Ograniczanie barier aktywności oraz ryzyka utraty podstawowych warunków życia.
4. Dostępne usługi i współpraca lokalna	Rozproszenie zamieszkania; zasoby NGO; plan CUS; ryzyko braku wykonawców.	Spójna informacja, koordynacja wsparcia, większa dostępność i ciągłość usług.

Cele są współzależne. Dostęp do opieki ułatwia aktywność zawodową, pomoc rodzinie wzmacnia rozwój dziecka, a koordynacja usług ogranicza konieczność samodzielnego poszukiwania wsparcia w wielu instytucjach. Liczba osób korzystających z pomocy jest miarą zasięgu i potrzeb, a jej spadek nie jest samodzielnym dowodem powodzenia strategii.

5 Cel pierwszy Samodzielność i dostęp do opieki

Pomoc osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom ma umożliwiać bezpieczne funkcjonowanie w środowisku. Rozwój usług domowych uzupełnia pomoc specjalistyczną i instytucjonalną dobieraną do indywidualnej sytuacji.

5.1 Rozwój wsparcia w miejscu zamieszkania

Kontynuacja usług opiekuńczych i specjalistycznych, okresowa ocena potrzeb oraz dostosowanie godzin do samodzielności odbiorcy. Rozwój asystencji osobistej i wsparcia w codziennych czynnościach. Monitorowanie przerw w świadczeniu usług i zapewnianie zastępstw.

Koordynacja i współpraca: OPS/CUS; wykonawcy usług. Termin: 2026–2030; rozszerzenie projektowe od IV 2027.

5.2 Wsparcie opiekunów i bezpieczeństwo

Kontynuacja opieki wytchnieniowej, informacji i poradnictwa dla opiekunów oraz teleopieki stosownie do potrzeb. Uzgadnianie pomocy po hospitalizacji z rodziną, podmiotami ochrony zdrowia i koordynatorem opieki długoterminowej, z zachowaniem właściwych kompetencji.

Koordynacja i współpraca: OPS/CUS; współpraca z PCPR i ochroną zdrowia. Termin: 2026–2030.

5.3 Uczestnictwo i dostępność

Rozwijanie zajęć senioralnych i międzypokoleniowych oraz pomocy w dotarciu do usług. Uzupełnienie opieki o transport indywidualny i drobne naprawy zgodnie z projektem CUS. Rozpoznawanie barier w gminnych miejscach świadczenia usług.

Koordynacja i współpraca: CUS, UG, GCK; NGO i PES po wyborze wykonawcy. Termin: 2027–2030; bieżące formy także w 2026.

5.4 Wskaźniki i oczekiwane wartości

Kod i wskaźnik	Baza	Cel i okres pomiaru	Źródło
1A Osoby korzystające z usług opiekuńczych w roku	13 osób w 2025	Co najmniej 13 rocznie; zwiększenie według potrzeb	OPS/CUS; decyzje i ewidencja
1B Godziny usług opiekuńczych w roku	6 090 w 2025	Co najmniej poziom bazowy przy utrzymaniu potrzeb; godziny dodatkowe wykazywane oddzielnie	OPS/CUS; karty usług
1C Osoby korzystające z asystencji osobistej w roku	44 osoby w 2025	Utrzymanie dostępu na poziomie co najmniej 44 osób przy utrzymaniu potrzeb i finansowania programu	OPS/CUS; ewidencja programu
1D Opiekunowie korzystający z opieki wytchnieniowej w roku	9 opiekunów w 2025	Co najmniej 9 rocznie przy utrzymaniu potrzeb; pomiar godzin	OPS/CUS; ewidencja
1E Odbiorcy projektowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	0 przed usługami projektu	40 osób, w tym 15 z niepełnosprawnościami, łącznie do IX 2029	CUS; dokumentacja projektu

Wartości projektowe wynikają z wniosku CUS. Pozostałe wartości docelowe stanowią propozycje przyjęte w projekcie strategii; ich realizację ocenia się wraz ze zmianą potrzeb i dostępnością środków. Nie są limitami uprawnień mieszkańców. Szczegółowe zasady pomiaru określa rozdział 12.

6 Cel drugi Bezpieczna rodzina i rozwój dzieci

Wsparcie rodziny łączy pracę asystenta rodziny i pracownika socjalnego z pomocą oświaty, poradnictwem, ochroną przed przemocą i dostępem do opieki nad małymi dziećmi. Zakłada wczesne reagowanie na trudności i zachowanie ciągłości pomocy.

6.1 Wzmacnianie funkcji rodziny

Zapewnienie asystentury i pracy socjalnej; wspólne ustalanie i ocenianie planu pomocy. Monitorowanie jednoczesnego obciążenia asystenta, współpraca z PCPR i kuratorami, wspieranie reintegracji rodziny oraz wykonywanie zadań gminy dotyczących pieczy zastępczej.

Koordynacja i współpraca: OPS/CUS; PCPR, szkoły i kuratorzy w zakresie współpracy. Termin: 2026–2030.

6.2 Rozwój i dobrostan dzieci

Koordynacja wsparcia szkolnego i rodzinnego, zajęć logopedycznych, psychologicznych i pedagogicznych. Realizacja treningów kompetencji, integracji sensorycznej i wsparcia specjalistów przewidzianych w CUS. Diagnostyka dzieci klas I–III i przekazywanie rodzicom informacji o dalszej ścieżce pomocy.

Koordynacja i współpraca: Szkoły, CUS, UG; poradnia i uprawnieni wykonawcy. Termin: 2026–2030; usługi CUS IV 2027–IX 2029.

6.3 Ochrona przed przemocą i uzależnieniami

Realizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno-pomocowych i punktu konsultacyjnego. Pomoc osobom doznającym przemocy; kierowanie do właściwych form oddziaływań wobec osób stosujących przemoc. Profilaktyka w szkołach, praca z rodzicami i informacja o pomocy w kryzysie psychicznym.

Koordynacja i współpraca: ZI, OPS/CUS, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych; Policja, szkoły i PCPR. Termin: 2026–2030.

6.4 Łączenie opieki i aktywności rodziców

Wykorzystanie oferty żłobka w Jamielniku, wychowania przedszkolnego i dowozów. Informowanie o dostępnych miejscach, pomoc w dostępie do świadczeń, stypendiów i posiłków. Rozwijanie bezpiecznego wypoczynku i zajęć dostępnych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia; ocena potrzeby utworzenia placówki wsparcia dziennego lub zapewnienia dostępu do takiej formy pomocy.

Koordynacja i współpraca: UG, żłobek, szkoły, OPS/CUS; organizacje społeczne. Termin: 2026–2030.

6.5 Wskaźniki i oczekiwane wartości

Kod i wskaźnik	Baza	Cel i okres pomiaru	Źródło
2A Rodziny objęte asystenturą w roku	19 rodzin w 2025	Objęcie pomocą rodzin zakwalifikowanych; coroczna ocena potrzeb i obsady	OPS/CUS; sprawozdanie wspierania rodziny
2B Udział zakończeń asystentury z powodu osiągnięcia celów	2 z 8 zakończeń w 2025 = 25%	Wzrost względem bazy w ocenie łącznej za 2027–2030	OPS/CUS; przyczyny zakończenia pracy
2C Rodziny w dwóch ścieżkach wsparcia projektu CUS	0 w projekcie przed jego usługami	10 rodzin z trudnościami oraz 10 zagrożonych trudnościami do IX 2029	CUS; odrębne listy grup projektowych
2D Dzieci klas I–III objęte diagnostyką projektową	0 w projekcie	180 różnych dzieci do IX 2029	CUS; wykonawca diagnostyki
2E Szkoły realizujące działania profilaktyczne i pomoc psychologiczno-pedagogiczną	Sieć: 6 szkół w 2025/2026	6 szkół corocznie w latach 2027–2030	UG i dyrektorzy; sprawozdania roczne

Kod i wskaźnik	Baza	Cel i okres pomiaru	Źródło
2F Dostępność informacji o pomocy w przemocy i uzależnieniach	Pomiar systematyczny od 2027	Aktualizacja wspólnej informacji co najmniej raz w roku	OPS/CUS, ZI; rejestr aktualizacji

Wartości projektowe wynikają z wniosku CUS. Pozostałe wartości docelowe stanowią propozycje przyjęte w projekcie strategii; ich realizację ocenia się wraz ze zmianą potrzeb i dostępnością środków. Nie są limitami uprawnień mieszkańców. Szczegółowe zasady pomiaru określa rozdział 12.

7 Cel trzeci Aktywność i bezpieczeństwo socjalne

Bezpieczeństwo socjalne wymaga jednoczesnego zaspokajania podstawowych potrzeb i usuwania barier samodzielności. Wsparcie osób bezrobotnych powinno uwzględniać stan zdrowia, kwalifikacje, dojazd oraz opiekę nad dziećmi i osobami zależnymi.

7.1 Indywidualna aktywizacja

Praca socjalna z osobami pozostającymi bez zatrudnienia, uzgadnianie indywidualnych działań i kierowanie do oferty PUP. Upowszechnianie informacji o poradnictwie, szkoleniach i instrumentach rynku pracy. Wykorzystanie doświadczeń Klubu Integracji Społecznej w Mszanowie i współpraca z PES oraz podmiotami reintegracji, jeżeli ich oferta odpowiada potrzebom mieszkańców.

Koordynacja i współpraca: OPS/CUS; współpraca z PUP, PES i pracodawcami. Termin: 2026–2030.

7.2 Podstawowe potrzeby i przeciwdziałanie kryzysom

Świadczenia pieniężne i rzeczowe zgodnie z uprawnieniami, zapewnienie posiłku, schronienia i niezbędnego ubrania. Pomoc w dostępie do należnych świadczeń i poradnictwa. W sytuacji kryzysu łączenie interwencji z dalszą pracą socjalną.

Koordynacja i współpraca: OPS/CUS, UG; uprawnieni wykonawcy i instytucje. Termin: 2026–2030.

7.3 Stabilność mieszkaniowa

Wspólne rozpoznawanie zagrożenia utratą mieszkania, wsparcie w regulowaniu zaległości i korzystaniu z dodatków mieszkaniowych. Przegląd potrzeb rodzin oczekujących na najem socjalny oraz możliwości poprawy wykorzystania zasobu. Przygotowanie wariantów zwiększenia dostępności lokali i mieszkań treningowych lub wspomaganych, zgodnie z potrzebami i kompetencjami.

Koordynacja i współpraca: UG w zakresie mieszkaniowym; OPS/CUS w zakresie pomocy. Termin: 2026–2030; przegląd rozwiązań w 2027.

7.4 Wskaźniki i oczekiwane wartości

Kod i wskaźnik	Baza	Cel i okres pomiaru	Źródło
3A Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi	Pierwszy pomiar w 2027; brak porównywalnej liczby w diagnozie	1 przegląd rocznie od 2027	OPS/CUS potwierdzenie skorzystania
3B Osoby, które podjęły pracę, naukę lub szkolenie	Pierwszy pomiar w 2027	Wzrost udziału w 2030 względem 2027	OPS/CUS z PUP; udokumentowany rezultat
3C Przeglądy potrzeb mieszkaniowych i propozycji działań	8 rodzin oczekujących na 31 X 2026	1 przegląd rocznie od 2027 obejmujący całą aktualną listę	UG; zestawienie potrzeb i działań
3D Osoby zakwalifikowane do pomocy w formie schronienia, które ją otrzymały	Pierwszy porównywalny pomiar w 2027	100% zakwalifikowanych zgodnie z przepisami	OPS/CUS; decyzje i potwierdzenia

Wartości projektowe wynikają z wniosku CUS. Pozostałe wartości docelowe stanowią propozycje przyjęte w projekcie strategii; ich realizację ocenia się wraz ze zmianą potrzeb i dostępnością środków. Nie są limitami uprawnień mieszkańców. Szczegółowe zasady pomiaru określa rozdział 12.

8 Cel czwarty Dostępne usługi i współpraca lokalna

Koordynacja zapewnia powiązanie pomocy społecznej z usługami kierowanymi również do mieszkańców niekorzystających ze świadczeń pieniężnych. CUS będzie organizować współpracę, informację i rozwój oferty z uwzględnieniem istniejących placówek oraz lokalnych organizacji.

8.1 Organizacja CUS i ciągłość obsługi

Przekształcenie OPS, przygotowanie programu usług społecznych i zasad kierowania do usług. Zapewnienie obsady i kompetencji, informacji dla mieszkańców oraz przekazania spraw bez przerw w obsłudze. Odrębne ewidencjonowanie usług projektowych i zadań stałych.

Koordynacja i współpraca: Wójt, UG, OPS/CUS; Rada Gminy w zakresie uchwał. Termin: 2026–I kwartał 2027; dalsza realizacja do 2030.

8.2 Dostępna informacja i współpraca

Prowadzenie aktualnego katalogu pomocy, umożliwiającego kontakt osobisty, telefoniczny i elektroniczny. Rozpoznawanie barier komunikacyjnych i organizacyjnych. Uzgadnianie ścieżek współpracy ze szkołami, PCPR, PUP i ochroną zdrowia.

Koordynacja i współpraca: CUS, UG; instytucje współpracujące. Termin: 2027–2030.

8.3 Aktywność mieszkańców i potencjał wykonawców

Wsparcie NGO i PES w przygotowaniu ofert, korzystaniu ze świetlic i innych zasobów oraz rozwijaniu kwalifikacji we współpracy z OWES. Organizowanie lokalnych inicjatyw, wolontariatu i działań międzypokoleniowych. Analiza przyczyn konkursów bez ofert.

Koordynacja i współpraca: CUS, UG, CK; zainteresowane NGO, PES i OWES. Termin: 2027–2030.

8.4 Jakość i trwałość usług

Weryfikowanie wykonania umów, kwalifikacji i dostępności usług; przyjmowanie uwag i skarg odbiorców. Coroczne raportowanie efektów i kosztów. Przygotowanie planu kontynuacji usług przed zakończeniem projektu CUS.

Koordynacja i współpraca: CUS, UG i Wójt. Termin: Monitoring 2027–2030; plan trwałości do VI 2029.

8.5 Wskaźniki i oczekiwane wartości

Kod i wskaźnik	Baza	Cel i okres pomiaru	Źródło
4A Funkcjonowanie CUS	OPS w 2026	CUS od 1 I 2027; usługi projektowe od 1 IV 2027	UG/CUS; akty organizacyjne i ewidencja usług
4B Przegląd zdolności wykonawców usług	Doświadczenia konkursów 2022–2025	1 przegląd rocznie od 2027 i dodatkowo po konkursie bez ofert	CUS/UG; notatka i rejestr postępowań
4C Inicjatywy lokalne lub międzypokoleniowe współorganizowane przez CUS	Pierwszy pomiar w 2027	Co najmniej 1 inicjatywa rocznie od 2027	CUS; sprawozdania wydarzeń
4D Plan kontynuacji usług po projekcie	Nie dotyczy okresu bazowego	1 plan do 30 VI 2029, obejmujący IV kwartał 2029 i 2030	CUS i UG; plan rzeczowo-finansowy
4E Roczne raporty z realizacji strategii	Nowy cykl raportowania	1 za każdy rok 2026–2030	OPS/CUS; raport

Wartości projektowe wynikają z wniosku CUS. Pozostałe wartości docelowe stanowią propozycje przyjęte w projekcie strategii; ich realizację ocenia się wraz ze zmianą potrzeb i dostępnością środków. Nie są limitami uprawnień mieszkańców. Szczegółowe zasady pomiaru określa rozdział 12.

9 Usługi społeczne i zadania zlecane

9.1 Zakres usług objętych strategią

Strategia obejmuje opiekę i asystencję, wsparcie opiekunów, pracę z rodziną, poradnictwo, profilaktykę, wsparcie rozwoju dzieci, aktywizację społeczną i zawodową, działania senioralne oraz pomoc w dostępie do mieszkania i usług. Odpowiadają one zakresom wskazanym w art. 2 ust. 1 pkt 1–

14 ustawy o CUS. Zakresy bez odrębnej lokalnej oferty są ujęte w ocenie potencjału w rozdziale 2; strategia nie zakłada uruchamiania przez gminę usług poza jej kompetencjami.

Dodatkowy pakiet projektowy obejmuje 40 osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu, dwie grupy po 10 rodzin oraz diagnostykę 180 dzieci. We wniosku zaplanowano zwiększenie usług opiekuńczych średnio o 50 godzin miesięcznie, asystencji o 50 godzin miesięcznie oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze średnio 45 godzin miesięcznie. Podane wielkości dotyczą całego pakietu, a nie każdej osoby. Nie sumuje się ich z historyczną liczbą odbiorców jako rozłącznych grup.

9.2 Zadania przewidziane do zlecania organizacjom

W latach 2026–2030 przewiduje się zlecanie poniższych usług i zadań podmiotom uprawnionym na zasadach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Szczegółowy zakres, dostępność środków i rezultaty określają program współpracy, ogłoszenie konkursowe i umowa. Wskazanie zadania nie przesądza wyboru konkretnej organizacji.

Usługa lub zadanie	Zakres art. 2 ust. 1 ustawy o CUS	Sfera art. 4 ust. 1 ustawy o pożytku publicznym
Opieka domowa, asystencja, opieka wytchnieniowa i towarzysząca pomoc w codziennym życiu	Pkt 4 i 6	Pkt 1, 7 i 10
Wypoczynek profilaktyczny	Pkt 1–2 i 7	Pkt 1a, 14, 15, 31 i 32
Aktywność seniorów, integracja i działania międzypokoleniowe	Pkt 9–11	Pkt 10, 13, 16, 17 i 27
Profilaktyka zdrowotna i uzależnień, edukacja i wsparcie w kryzysach	Pkt 4–5 i 7	Pkt 1, 6, 14 i 32
Aktywizacja społeczna i zawodowa, działania reintegracyjne	Pkt 8 i 14	Pkt 2, 8 i 34
Pomoc osobom w kryzysie bezdomności, schronienie i wsparcie w utrzymaniu samodzielności	Pkt 4 i 12	Pkt 1 i 1aa

Podstawowym sposobem zlecania jest otwarty konkurs ofert; tryb uproszczony z art. 19a może być stosowany po spełnieniu jego przesłanek. Zakup usługi zgodnie z przepisami zamówień publicznych jest odrębną procedurą. Dla każdej usługi projektowej CUS wybiera się właściwą podstawę i tryb z uwzględnieniem warunków finansowania. Świadczenia zdrowotne oraz działania specjalistyczne realizują podmioty i osoby uprawnione. Transport i drobne naprawy mogą być elementami pakietu wsparcia, o ile dopuszczają to warunki zadania.

Realizacja zlecona nie przenosi na wykonawcę kompetencji do przyznawania świadczeń ani innych czynności zastrzeżonych dla organu lub jednostki publicznej. W umowach należy określać zakres, jakość, dostępność, kwalifikacje, zastępstwa, dokumentowanie wykonania, kontrolę i postępowanie w razie przerw. Gmina zachowuje odpowiedzialność za zapewnienie realizacji swoich zadań.

10 Realizacja i harmonogram

10.1 Odpowiedzialność

Rada Gminy przyjmuje strategię i jej zmiany oraz uchwala budżet i właściwe programy. Wójt odpowiada za organizację wykonania. Koordynatorem jest dyrektor OPS, a po przekształceniu dyrektor CUS. Koordynator zbiera dane, uzgadnia działania jednostek, przygotowuje raporty i przedstawia rekomendacje Wójtowi.

Urząd Gminy odpowiada za działania w swoim zakresie, w tym finansowanie, mieszkalnictwo i współpracę z organizacjami. Szkoły i pozostałe jednostki realizują zadania zgodnie ze swoimi kompetencjami. PUP, PCPR, ochrona zdrowia, Policja, kuratorzy i organizacje są partnerami współpracy; zadania wymagające ich udziału podlegają uzgodnieniom, umowom albo właściwym procedurom. Strategia nie nakłada jednostronnie nowych obowiązków na podmioty zewnętrzne.

10.2 Harmonogram

Okres	Główne zadania	Odpowiedzialność
Do końca 2026	Konsultacje i opiniowanie projektu, rozpatrzenie uwag, przyjęcie strategii; przygotowanie przekształcenia OPS oraz planów finansowych.	Wójt, OPS, UG, Rada Gminy
I kwartał 2027	Uruchomienie CUS, przygotowanie i przyjęcie programu usług społecznych według odrębnej procedury; wybór wykonawców, organizacja rekrutacji i informacji.	CUS, Wójt, UG, Rada Gminy
IV 2027–2028	Usługi projektowe i zadania stałe; współpraca z wykonawcami, monitoring dostępności i potrzeb; ewaluacja śródokresowa po 2028 r.	CUS i jednostki realizujące
Do 30 VI 2029	Plan organizacji i finansowania usług po zakończeniu projektu, oparty na wykorzystaniu usług, kosztach, potrzebach i zobowiązaniach trwałości.	CUS, UG i Wójt
VII–XII 2029	Zakończenie projektu do 30 IX; realizacja planu kontynuacji od IV kwartału; zabezpieczenie roku 2030.	CUS, UG, Wójt; Rada w zakresie budżetu
2030 i podsumowanie w 2031	Kontynuacja usług, ocena końcowa i przygotowanie podstaw kolejnej strategii; raport końcowy do 30 VI 2031.	CUS, Wójt i Rada Gminy

10.3 Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko	Sygnał wymagający reakcji	Działanie
Brak wykonawcy lub personelu	Konkurs bez ofert, wakat albo odwołane usługi	Analiza warunków, kontakt z szerszym rynkiem PES, zastępstwa i ponowienie właściwej procedury.

Ryzyko	Sygnał wymagający reakcji	Działanie
Wzrost kosztów lub niedobór środków	Cena przekracza plan; niższa dotacja	Aktualizacja kalkulacji i planu, poszukiwanie finansowania; pierwszeństwo obowiązków ustawowych i ciągłości pomocy.
Bariery dostępu	Rezygnacje, brak dojazdu, oczekiwanie	Korekta godzin i miejsc, dostępna informacja, dobór pomocy w dojeździe.
Nakładanie się usług i ewidencji	Podwójnie liczone osoby lub ten sam koszt	Wspólne definicje wskaźników, rozdział finansowania i kontrola dokumentacji.
Przerwa po projekcie	Brak planu na IV kwartał 2029	Przedstawienie wariantów finansowania i organizacji Wójtowi do czerwca 2029; decyzje przed zakończeniem usług projektowych.

11 Ramy finansowe

11.1 Źródła i zasady finansowania

Realizacja opiera się na środkach własnych gminy, dotacjach celowych, środkach programów krajowych i funduszy celowych, funduszach europejskich oraz wkładzie partnerów wynikającym z zawartych umów. Środki PFRON, Funduszu Pracy i innych programów są uwzględniane w zakresie właściwości i dostępnych naborów. Nie traktuje się potencjalnego finansowania jako już przyznanego.

Ramy finansowe mają trzy części: bieżące wykonywanie zadań, rozwój usług w projekcie CUS oraz kontynuację usług po projekcie. Limity wydatków na poszczególne lata określają uchwały budżetowe, wieloletnia prognoza finansowa i plany jednostek. Wydatki na strategię obejmują odpowiednie części budżetów jednostek, a nie automatycznie całe wydatki na oświatę, kulturę lub pomoc społeczną.

11.2 Skala wydatków bazowych i budżet projektu

W 2025 r. wydatki realizowane przez OPS wyniosły 10 923 301,88 zł, w tym 2 349 732,08 zł z budżetu gminy oraz 8 573 569,80 zł z dotacji. Kwota obrazuje skalę zadań realizowanych przez jednostkę, obejmuje także świadczenia i nie stanowi planu rocznego kosztu strategii ani kwoty przeznaczonej wyłącznie na usługi.

Źródło: sprawozdanie OPS za 2025 r.

Projekt CUS 2026–2029	Wydatki ogółem	Dofinansowanie	Wkład własny
Łącznie	3 157 866,70 zł	2 999 972,70 zł	157 894,00 zł

11.3 Powiązanie finansowania z celami

Cel	Główne wydatki i źródła	Zasada planowania
1 Samodzielność	Opieka, asystencja, wytchnienie, teleopieka i dostępność; budżet gminy, dotacje, programy i projekt CUS.	Liczba odbiorców, potrzebne godziny, stawki, koszty dojazdu i zastępstw.
2 Rodzina	Asystentura, piecza, poradnictwo, profilaktyka, wsparcie szkolne i żłobek; budżety właściwych jednostek, dotacje i CUS.	Oddzielnie koszty zadań stałych, interwencji i dodatkowych pakietów; bez podwójnego finansowania.
3 Aktywność	Pomoc materialna, praca socjalna, schronienie, działania mieszkaniowe i aktywizacja; budżet gminy, dotacje i programy właściwych instytucji.	Zgodność z kompetencjami; wydatki PUP i PCPR ujmowane jako wkład partnerów tylko po potwierdzeniu.
4 Koordynacja	Kadry, organizacja i informacja CUS, współpraca NGO, monitoring; budżet gminy i projekt CUS.	Koszty wspólne wykazywane raz; trwałość organizacji i usług po zakończeniu dofinansowania.

11.4 Nakłady finansowe i trwałość

W 2026 r. finansowanie obejmuje zadania bieżące i etap organizacyjny projektu. W latach 2027–2028 obejmuje również rozwój usług; w 2029 r. wymaga rozdzielenia okresu do 30 września i ostatniego kwartału. W 2030 r. usługi finansuje się z budżetu gminy oraz dostępnych i przyznanych źródeł zewnętrznych, z uwzględnieniem zobowiązań trwałości. Przed przyjęciem kolejnych budżetów określa się zakres utrzymywany ze środków własnych i zakres wymagający dodatkowego finansowania.

Plan kontynuacji przygotowany do 30 czerwca 2029 r. określi usługi konieczne, ich wykorzystanie i koszty, źródła finansowania, odpowiedzialność wykonawców oraz wariant na wypadek nieuzyskania kolejnego dofinansowania. Decyzje uwzględnią ocenę rezultatów, potrzeby odbiorców i warunki umowy projektowej. Nie zakłada się automatycznego zakończenia usług wraz z końcem projektu.

12 Monitoring i ewaluacja

12.1 Zasady zbierania i oceny danych

Monitoring jest prowadzony corocznie przez koordynatora na podstawie sprawozdań OPS/CUS, OZPS, danych jednostek gminnych, PUP, PCPR, dokumentacji wykonawców i raportów z programu współpracy z NGO. Informacje o pojedynczych osobach pozostają u uprawnionych administratorów; raport strategii zawiera dane zbiorcze. Nie publikuje się danych pozwalających zidentyfikować rodziny w trudnej sytuacji.

Wskaźniki 1A–4E w rozdziałach 5–8 stanowią podstawowy zestaw monitoringu. Nowe wartości docelowe są założeniami planistycznymi, natomiast wartości z wniosku CUS pozostają powiązane z projektem. Tam, gdzie brak porównywalnej bazy, pierwszy pomiar przypada na 2027 r.; nie zastępuje

się braku danych wartością zero. Zero przy wskaźnikach projektowych oznacza wyłącznie brak realizacji danej usługi w tym projekcie przed jej uruchomieniem.

Osobę lub rodzinę liczy się raz w danej formie wsparcia i okresie, chyba że wskaźnik dotyczy świadczeń lub godzin. Te same osoby mogą występować w kilku formach pomocy, dlatego nie sumuje się ich jako wszystkich różnych odbiorców strategii. Liczby roczne, stany na konkretny dzień i wyniki całego projektu są prezentowane oddzielnie. Dla danych szkolnych zachowuje się rok szkolny i zakres placówek, a dla PUP granice gminy wiejskiej przed zmianą nazwy i Gminy Bratian po zmianie.

12.2 Definicje wskaźników wymagających wspólnych reguł

Wskaźnik	Sposób pomiaru
1A–1D	Roczna liczba różnych odbiorców danej usługi. Dodatkowo godziny wykonane, liczba osób oczekujących i przerwy w pomocy. Przy spadku liczby odbiorców wyjaśnia się zmianę potrzeb i dostępności.
1E, 2C i 2D	Pomiar narastająco w okresie projektu, do IX 2029; zgodnie z definicjami i dokumentacją projektu. Grupy rodzin wykazywane oddzielnie, z kontrolą ewentualnego nakładania się uczestników.
2B	Liczba rodzin, z którymi zakończono pracę z powodu osiągnięcia celów, podzielona przez wszystkie zakończenia w danym okresie, razy 100%. Przy braku zakończeń: „nie dotyczy”. Oprócz odsetka podaje się licznik, mianownik i pozostałe przyczyny.
2E	Szkoła liczona raz w roku szkolnym, jeżeli dokumentuje realizację pomocy i profilaktyki. Raport opisuje dostęp do specjalistów i potrzeby, nie tylko liczbę uczniów z opinią.
3A i 3B	Rezultat potwierdza podjęcie pracy, nauki lub szkolenia; każdą osobę liczy się raz, a rodzaj efektu wykazuje odrębnie. Odsetek: liczba osób z rezultatem przez liczbę uczestników.
3C i 3D	Przegląd mieszkaniowy obejmuje aktualną listę rodzin, zmianę sytuacji i propozycję pomocy. Dla schronienia odsetek otrzymujących pomoc liczy się względem osób zakwalifikowanych; odmowy i rezygnacje opisuje odrębnie.
2F, 4B–4E	Dokument potwierdzający aktualizację, przegląd, inicjatywę, plan lub raport. Jednego wydarzenia z kilkoma partnerami nie liczy się wielokrotnie.

12.3 Wskaźniki sytuacji społecznej

Niezależnie od wskaźników działań obserwuje się: strukturę wieku ludności, liczbę rodzin korzystających z pomocy i powody wsparcia, bezrobocie i jego strukturę, dzieci w pieczy według uzgodnionego zakresu danych, potrzeby pomocy szkolnej, rodziny oczekujące na lokal i zaległości czynszowe. Są to wskaźniki kontekstu. Ich zmiany zależą także od czynników poza wpływem gminy, dlatego nie wyznacza się automatycznego celu spadku liczby rodzin korzystających z pomocy lub zgłoszeń przemocy.

12.4 Raportowanie i aktualizacja

Jednostki przekazują koordynatorowi informacje za poprzedni rok, a dane dostępne później uzupełniają przed zamknięciem raportu. Koordynator przygotowuje raport do 30 czerwca. Pierwszy raport składany zostaje za 2026 r. do 30 czerwca 2027 r.

Raport zawiera wykonane działania, wartości wskaźników, wydatki według źródeł, ocenę dostępności, problemy w realizacji, uwagi odbiorców i propozycje zmian. Ocena końcowa powstaje do 30 czerwca 2031 r. i służy przygotowaniu kolejnego okresu planowania.

Aktualizację rozważa się przy istotnej zmianie potrzeb, przepisów, finansowania, organizacji CUS lub zakresu współpracy z powiatem. Zmiany celów i zasadniczych kierunków wymagają odpowiedniej zmiany strategii przyjętej przez Radę Gminy oraz przeprowadzenia właściwych konsultacji i opiniowania. Uszczegółowienie rocznego planu, które mieści się w strategii, odbywa się w ramach bieżącego zarządzania i właściwych uchwał finansowych.

13 Źródła

Materiały lokalne i dane

1. Raporty o stanie Gminy Nowe Miasto Lubawskie za lata 2022–2025; dane wykorzystane w diagnozie w szczególności z raportu za 2025 r.

2. Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok.

3. Sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2025 rok.

4. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025.

5. PUP w Nowym Mieście Lubawskim: zestawienia struktury bezrobocia według gmin na koniec lat 2022, 2023, 2024 i 2025.

6. Wniosek o dofinansowanie projektu CUS, wydruk z 14 września 2026 r.

7. Bank Danych Lokalnych GUS, dane demograficzne za lata 2020–2024.

8. Badanie ankietowe mieszkańców z marca–kwietnia 2025 r., N=133; warsztat diagnostyczny z 23 kwietnia 2025 r.

9. Dane OPS dotyczące organizacji działających na terenie gminy.

10. Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 i 2025/2026; rozdziały dotyczące organizacji szkół, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dowożenia i stypendiów.

11. Sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za lata 2022–2025.

12. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021–2025.

13. Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasto Lubawskie na lata 2023–2030.

14. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowomiejskiego na lata 2021–2026.

Podstawowe akty prawne

Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, ze zm.).

Ustawa z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 165, ze zm.)

Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 ze zm. zm.)

Ustawa z 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej (Dz. U. z 2026 r., poz. 986).

Ustawa z 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 806 ze zm.) oraz przepisy sektorowe właściwe dla poszczególnych zadań.